

EZT LÁTTUK MÉG - A SZÍNHÁZBAN

OROSZLÁNOK AQUINCUMBAN

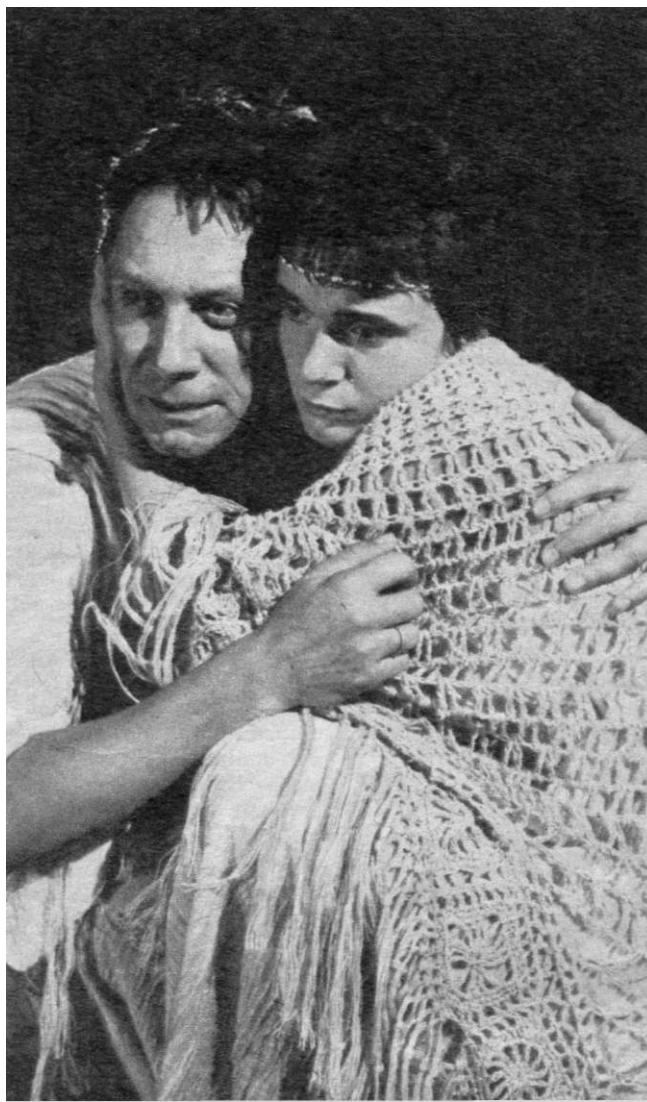
Véghelyzetben a provincia, a barbárok serege áll a Duna partján. Aquincum népe mennyire éli a veszélytudatot? — erről gondolkodik *Jékely Zoltán* darabja. amit a gyulai Várszínházban *Iglódi István* rendezésében láttunk. Jékely elegáns bölcsességgel látta a kicsinyes perspektívát, az önösség különbejáratú terrorját olyan pillanatban, amidőn egyszerre, távlatos összefogottságra lenne szükség. Aquincum sorsa már nem hatalmi és katonai kérdés, mondja Jékely szarkasztikus játéka, hisz embereknek etikai öszszehuttyanása okán érett az elbukásra. Jékely nem írt magasatos és fennkölt tragédiát; mondandója nem engedte. Ahogyan az az aquincumi hadvezetés oroszlánokkal reméli megvédeni a tartományt, ilyen belső fantom-oroszlánként él például Lupus koszorús sírvers-költő tanítványában az önáltató hűség, hogy nem menekül. Mert káosz, és dezorientáció lett úrrá. Nincs már terv, elképzelés az összefogásra.

Iglódi István kettétörte a darabot és az előadást. Az első részt, ami Lupus köré szerveződik, a Várban játszattja. Közelségében gúnyos, árnyaltságában találó helyzetekben és portrékban itt él Jékely gondolata; a második rész viszont kivonul a tószínpadra és a szigetre, és az előadásból revű kerekedik. A játék elveszti dimenzionáltságát. A harcban készülődés itt valóságos shakespeare-i királydráma komolyságát stilizálja, s éppen nem azt, amiről a darab szól, hogy e káoszban utolsó „remény” az oroszlánok hadba küldése. S hozzá: az ironikus mitológikus költői ötlet színpadi leleménye-

ként sincs igazán kitalálva és végiggondolva. Iglódi mintha inkább elbújtatná, mintsem felnagyítva groteszk lényegét adná ennek az oroszlánokkal szervezett háborúsdinak. S a rendező felszínességét mutatja, ahogyan a darab eredeti záradékát, amikor is Lupus kedvesével egy kőkoporsóba bújik, megtoldva egy mai utalással, miszerint gitáros fiatalok sokasítják be a temetőt és andalító dúdolás-

ba kezdenek. Mert, hogy ha még valamiféle újmódi ifjonti barbarizmussal szállnák meg a holtak otthonát, érteni vélnénk egy újabb keserű aktualitást, bár ez is erőltetett és felesleges volna. De ez az ücsörgő-dúdoló idill émyelítő. Visszafelé is azt kell gondolnunk, hogy Iglódi nem gondolta igazán végig, vagy nem értette meg igazán Jékelyt. A nyári kánikulában másképp hűsít a juice, és megint

OROSZLÁNOK AQUINCUMBAN (Gyulai Várszínház). Öze Lajos és Igó Éva

másképp a cukrozott limonádé, ennek műfaji tanulságait bizonyára fölösleges részleteznem.

Jékely pompás figurákat teremt, s a színészek közül jó néhányan, Iglódi vezetésével kibontották a karaktereket. Az első részt méltathatjuk igazán, a másodikban érzékelhető, mint hiányzik nekik is a közönység közelsége. Öze Lajos, kicsit az alkoholmámorból ébredező, botladozó járású költő eljut addig a keserűségig, amikor elkopik melőle a világ; vagy inkább ő tűnik el a zajgó rendetlenségből? Komédiázik, s legbelül a magány állapotát éli és szenved. A három tanítvány között a buzgólkodó, szolgálatkész *Dezsényi Péter* volt leginkább karakteres, *Hodu József* fennkölt hősiességre apelláló portréja nem élt igazán, mert a rendező a pöszítő beszéddel a könnyű nevetőségesség felé engedte el. *Szerencsi Éva* bohózáti hisztériaként rettegett *Kránitz Lajos* dühétől, aki gladiatori minőségében jól adta a baleket. *Ferenczy Csongor*, mint hatóság jós nagy hangú társadalmi szolgáltató, jó portré a magakelleltő rúzsos ajkú *Baranyi László* udvaronca, nagy hangú, majd meghunyászkodó korcsmáros *Katona János*.

Remélhetően az Oroszlánok Aquincumban a gyulai tíz előadással színi életünkben nem tekintendő letudott penzumként. Újabb előadást és értelmezést érdemel, s írója pedig, ha életében nemigen érthette meg, legalább örök álmában hadd álmodja, hogy újabb bemutatókra invitálják.

Ablonczy László